

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
факультет іноземної філології
кафедра німецької мови

Дипломна робота (проект) магістра

з теми

**«ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ
ПОРІВНЯННЯ У НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ПРЕСІ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи Ger-M19
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і
література (німецька)
за освітньою програмою Німецька мова і
зарубіжна література
Гуменна Каріна Іванівна

Керівник:
Зданюк Т. В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри німецької мови

Рецензент:
Свідер І. А., кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови

2019 – 2020 р.

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОРІВНЯНЬ У МОВОЗНАВСТВІ	6
1.1 Порівняння як лінгвістична категорія	6
1.2 Основні засоби вираження категорії порівняння	12
РОЗДІЛ 2. СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ ПРЕСИ	23
2.1 Стилiстичнi особливостi публiцистичних текстiв	23
2.2 Класи та жанри публіцистичних текстів	26
РОЗДІЛ 3. ВЖИВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ПОРІВНЯННЯ У НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ПРЕСІ	37
3.1 Вживання стилістично забарвлених засобів вираження порівняння у німецькій пресі на прикладі газети «Die Welt»	37
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67

ВСТУП

Актуальність теми визначається загальною тенденцією сучасного мовознавства до вивчення різноманітних жанрів функціональних стилів, зокрема, публіцистичного, та засобів вираження порівняння на основі синтезу новітніх наукових підходів.

Проблему порівнянь досліджено у працях А. Найди [52], Ю. Маковецької-Гудзь [44], А. Найда [52], семантику порівнянь висвітлили у своїх розвідках О. Грипас [23], Ю. Маковецька-Гудзь [44], О. Шаля [69] та ін. Функціональні параметри категорії порівнянь проаналізовано О. Тищенко-Монастирською [64], О. Шаля [69], Н. Іванюк [31] та ін.

Порівняння були предметом зацікавлення не лише вітчизняних, але й зарубіжних науковців (Ю. Апресян [5], І. Арнольд [6], Н. Арутюнова [8], В. Гак [22], О. Кубрякова [41], Дж. Лакофф [42], Н. Наер [48], Є. Вольф [21] та ін.).

Із загалу теоретичної інформації стає зрозумілим, що більшість досліджень присвячено виявленню формально-граматичних, рідше прагматичних, особливостей порівнянь. На основі граматичного ракурсу свої дослідження проводили М. Заборна, І. Кучеренко, М. Черемисіна, Н. Широкова та ін. Дехто з науковців намагався урізноманітнити матеріал, як-от долучав до аналізу стійкі порівняння (А. Назарян, А. Найда, К. Мізін, В.Огольцев та ін.).

Однак, відсутність праць, у яких було б комплексно досліджено засоби вираження порівнянь як функціонально-стилістичну категорію саме текстів німецькомовної преси зумовлюють актуальність теми нашого дослідження.

Об'єктом дослідження є функціонально-стилістичні засоби вираження порівняння у німецькомовній періодиці.

Предметом дослідження є вживання функціонально-стилістичних засобів вираження порівняння у німецькомовній періодиці.

Мета дослідження полягає у висвітленні стилістично забарвлених засобів вираження порівняння у німецькій пресі на прикладі газети «Die Welt».

Окреслена мета дослідження передбачає вирішення низки конкретних завдань, а саме:

- розкрити сутність поняття «порівняння»;
- висвітлити основні засоби вираження категорії порівняння;
- окреслити стилістичні особливості публіцистичних текстів;
- розглянути класи та жанри публіцистичних текстів;
- проаналізувати вживання стилістично забарвлених засобів вираження порівняння у німецькій пресі на прикладі газети «Die Welt»;

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань було використано такі методи дослідження: аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури з лінгвістики; узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду з проблематики; метод суцільної вибірки при роботі з автентичними матеріалами (текстами німецької преси); метод аналізу зібраного емпіричного матеріалу.

Практичне значення дослідження визначається тим, що обґрунтовані в ньому положення, а також проаналізований фактичний матеріал можуть бути використані при викладанні курсу «Стилістика» у вищих навчальних закладах, а також при викладанні спецкурсів і спецсемініарів.

Апробація результатів дослідження здійснювалася на: I-й Міжнародній науково-практичній конференції «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти» (20-21 листопада 2019 року, м. Кам'янець-Подільський), III-й Всеукраїнській науково-практичній конференції «Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології навчання» (18-19 березня 2020 р. м. Кам'янець-Подільський), II-й Всеукраїнській науково-практичній конференції «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід і перспективи» (9 квітня 2020 р. м. Кам'янець-Подільський), Звітній науковій конференції студентів за

підсумками НДР у 2019-2020 н.р. (23 квітня 2020 року, м. Кам'янець-Подільський), II-й Міжнародній науково-практичній конференції «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти» (19-20 листопада 2020 року, м. Кам'янець-Подільський).

Публікації.

1. Гуменюк К. Стилістичний аспект функціонально-семантичного поля порівняння. *Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти»*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2019. с. 184-186.

2. Гуменюк К. Поняття про теорії поля у лінгвістиці. *Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції. «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи»*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2020. С.71-73.

3. Гуменюк К. Стилістичні засоби вираження порівняльних конструкцій у формі композитів. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти»*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2020. С. 42-45.

Структура дипломної роботи магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури.

ВИСНОВКИ

Публіцистичний стиль (преса) належить до сфери суспільних відносин і реалізує такі завдання, як повідомлення новин та їх коментування, оцінка фактів і подій, в зв'язку, з чим реалізуються основні функції публіцистики: інформативна функція, функція впливу, функція переконання та функція економії часових і мовних витрат. Найчастіше стилістично-марковані конструкції порівняння зустрічаються у публіцистичних текстах з домінантою вираження думок, а саме, в таких жанрах як коментар, критика і фейлетон.

Лінгвістичні дослідження порівнянь, як і дослідження порівнянь загалом, мають давню традицію. Як елемент мови порівняння почали вивчати ще давньогрецькі філософи та римські оратори. Згодом висловлені ними ідеї модифікувалися в різні наукові теорії.

Науковці по-різному підходять до вивчення порівнянь, бо розглядають їх у різних аспектах. Із загалу теоретичної інформації стає зрозумілим, що більшість досліджень присвячено виявленню формально-граматичних, рідше прагматичних, особливостей порівнянь. На основі граматичного ракурсу свої дослідження проводили М. Заборна, І. Кучеренко, М. Черемисіна, Н. Широкова та ін. Дехто з науковців намагався урізноманітнити матеріал, як-от долучав до аналізу стійкі порівняння (А. Назарян, А. Найда, К. Мізін, В.Огольцев та ін.). Порівняння були предметом зацікавлення не лише вітчизняних, але й зарубіжних науковців (Ю. Апресян, І. Арнольд, Н. Арутюнова, А. Вежбицька, Л. Голоюх, О.Наер, О. Кубрякова, Дж. Лакофф, Б.Томашевський та ін.).

Проведений аналіз функціонально-стилістичних засобів вираження порівняння у німецькомовній пресі дозволив визначити наступне: при великому функціональному навантаженні тексти публіцистичного стилю прагнуть до компресії, тобто до скорочення структури мовної одиниці без зміни закладеної в ній інформації. Дане явище найчастіше проявляється у формі синтаксичних структур, що характеризуються відсутністю

компаративних маркерів, а також у вигляді компресії. Ці конструкції несуть не тільки інформаційне, але і велике емотивне навантаження.

Компоненти функціонально-стилістичного порівняння, об'єднані спільною семантичною функцією «порівняння об'єкта з іншим об'єктом або явищем» є граматичними синонімами, які володіють різним стилістичним потенціалом. Під граматичними синонімами ми розуміємо групу однотипних або різноструктурних мовних одиниць, об'єднаних спільною семантичною функцією.

В ході дослідження було визначено, що до функціонально-стилістичних засобів порівняння належать: стилістично-нейтральні (морфологічні та лексичні компоненти), контекстуально-марковані (синтаксичні засоби) і стилістично марковані мовні одиниці. Стилістично марковані одиниці – компаративні конструкції з експресивними елементами різних рівнів мови (лексичними і синтаксичними засобами). Стилістично марковані компоненти порівняння використовуються в текстах публіцистичного стилю з метою створення більшої виразності висловлювання.

Яскрава експресивність синтаксичних прийомів з семантикою порівняння є результатом цілеспрямованої зміни форми. Порухення канонічності речення з метою досягнення експресивності може бути трьох типів: по-перше, синтаксичні прийоми, що стискають конструкції з семантикою порівняння (еліпси), по-друге, синтаксичні фігури, що розширюють структуру компаративних елементів (повтор, анафора, епіфора, паралелізм, градація (клімакс, антиклімакс), по-третє, одиниці синтаксичного рівня, що порушують звичайний порядок слів і словосполучень у реченні (інверсія). У всіх трьох випадках це призводить до посилення аргументації думки, сприяє більш легкому сприйняттю читачем-неспеціалістом складних моментів викладу, стимулює увагу читача, реалізує функцію переконання.

Великим стилістичним потенціалом володіють компаративні конструкції з такими експресивними фігурами як метафора, персоніфікація, метонімія та гіпербола. Найуживанішими є метафоричні порівняння, це

пояснює той факт, що метафора звертає увагу читача на абсолютно несподівані та нові риси і характеристики того чи того суб'єкта.

Отже, аналіз фактичного матеріалу показав, що у текстах німецькомовної преси використовуються функціонально-стилістичні засоби вираження порівнянь з метою створення більшої експресивності висловлювання.

Вона досягається за рахунок використання елементів різних мовних рівнів (синтаксичних, словотворчих, граматичних) і може бути посилена за допомогою вживання у межах одного висловлювання кількох різноструктурних елементів. Функціонально-стилістичні засоби порівняння підсилюють аргументованість вираження думки, сприяють більш легкому сприйняттю читачем-неспеціалістом складних моментів викладу, реалізують функцію переконання, стимулюючи увагу читача. Все це сприяє встановленню контакту між адресатом і адресантом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абсаматов С.Б. Структурно-семантические особенности синтаксических единиц со значением сравнения: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01 / Абсаматов Сакен Бакирович. Волгоград, 1997. 18 с.
2. Аверина А. В. Стилистический аспект функционально-семантического поля: на примере поля эпистемической модальности немецкого языка: дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.04 / Аверина Анна Викторовна. М., 2010. 447 с.
3. Аверина А.В. Эпистемическая модальность как языковой феномен (на материале немецкого языка) / А.В.Аверина. М.:URSS, 2010. 192 с.
4. Александрова С. Я. Структурно-семантическая характеристика сравнительных конструкций : автореф. дис. ... канд. филол. наук / С.Я. Александрова. М., 1981. 15 с.
5. Апресян Ю.Д. Интегральное описание языка и системная лексикография. Избр. труды. Т. 2. М. : Языки русской культуры, 1995. 465 с.
6. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык: учебник для вузов. 5-е изд., испр, и доп. М. : Флинта: Наука, 2002. 384с.
7. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека. 2-е изд., испр. М. : Школа Языки русской культуры, 1998. 896 с.
8. Арутюнова Н.Д. Лингвистические проблемы референции. *Новое в зарубежной лингвистике*. Вып. XIII. М. : Радуга, 1982. С. 5-40.
9. Арутюнова Н.Д. Метонимия. *Языкознание: большой энцикл.слов* / гл.ред. В.Н.Ярцева. 2-е изд. М.: 1998. 300 с.
10. Арутюнова Н.Д. Предложение и его смысл: логико-семантические проблемы. Изд. 4-е, стер. М. : Едиториал УРСС, 2005. 384 с.
11. Арынов М. Сравнительные конструкции с *wie* и *gleich* в современном немецком : автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Арынов Мухтар. Калинин, 1972. 23 с.

12. Ахманова О. А. Словарь лингвистических терминов. Изд.6-е. М. : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. 576 с.
13. Береговская Э.М. Очерки по экспрессивному синтаксису. М. : Рохос, 2004. 180 с.
14. Блох М.Я. Диктема в уровневой структуре языка. *Вопросы языкознания*. 2000. № 4. С. 56-67.
15. Блох М.Я. Теоретические основы грамматики. Изд. 4-е, испр. М. : Высш.шк., 2004. 240 с.
16. Блох М.Я., Аверина А.В. Поле эпистемической модальности в пространстве текста: Монография. М. : Прометей МПГУ, 2011. 156 с.
17. Бубнова М.С. Грамматико-стилистическая характеристика сложноподчиненных предложений с придаточными ирреального сравнения в современном немецком языке: автореф. дис. ... канд. филол. наук / М.С.Бубнова. М.: 1978. 16 с.
18. Виноградов В. В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. М. : Изд-во Академии наук СССР, 1963. 255 с.
19. Власова Ю.Н., Черкасс И.А., Черникова Ю.Н. Функционально-семантическое поле компаративности. *Функционально-семантические и словообразовательные поля в лингвистике*. Ростов н/Д: Изд-во Ростовск. пед. ун-та, 1998. С. 201-213.
20. Володина М.Н. Язык СМИ – особый язык социального взаимодействия. *Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования*. Учеб. пособ. М.: МГУ, 2004. 385с.
21. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки. М.: Эдиториал УРСС, 2002. Изд. 2-е, доп. 280 с.
22. Гак В.Г. Об исчислении лексико-семантических синонимов. *Язык: система и функционирование*. М: Наука, 1988. С. 60–65.
23. Горнфельд А. Фигура в поэтике и риторике. Вопросы теории и психологии творчества. Т.1. Пособие при изучении словесности в высших учебных заведениях. Харьков : Тип. «Мирный труд», 1911. 432 с.

24. Грипас О. Ю. Аспекти дослідження функціонально-семантичної категорії порівняння. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія No10. Психологічні науки: зб. наук. праць*. К. : НПУ, 2010. Вип. 6. С. 98-101.
25. Гулыга Е.В., Шендельс Е.И. Грамматико-лексические поля в современном немецком языке. М. : Просвещение, 1969. 184 с.
26. Гуменюк К. Стилiстичний аспект функціонально-семантичного поля порівняння. *Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти»*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2019. с. 184-186.
27. Гуменюк К. Поняття про теорії поля у лінгвістиці. *Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції. «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи»*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2020. С.71-73.
28. Гуменюк К. Стилiстичні засоби вираження порівняльних конструкцій у формі композитів. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти»*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2020. С. 42-45.
29. Иванова С.В. Структурно-семантические особенности придаточных сравнения и их функционирование в тексте: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / С.В. Иванова. М., 1988. 22 с.
30. Ипполитова Н. Б. Изобразительно-выразительные средства в публицистике. Саранск, 1988. 80 с.
31. Іванюк Н. М. Комунікативно-функціональні характеристики дієслів порівняння сучасної німецької мови: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 – герм. мови / Н. М. Іванюк. Х., 2006. 20 с.

32. Карабань И.А. Значение форм степеней сравнения и исходная форма прилагательного. *Филологические науки*. 1969. №4. С. 55-66.
33. Киселева Л. А. Вопросы теории речевого воздействия. Л.: ЛГУ, 1978. 160 с.
34. Клушина Н. И. Общие особенности публицистического стиля. *Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования*. М., 2003. С. 269-289.
35. Клушина Н. И. Стилистика публицистического текста. М. : Медиа-Мир, 2008. 244 с.
36. Ковтунова И.И. О синтаксической синонимике. *Вопросы культуры речи*. М., 1955. С. 37–53.
37. Кондратьева М.А. Виды грамматических синонимов и их специфика (на материале немецкого языка). *Молодежь и Наука: проблемы современной филологии и методики преподавания филологических дисциплин: материалы 4 Международной научной заочной молодежной конференции*. Ульяновск: УлГПУ, 2011. С. 55-62.
38. Кондратьева М.А. Функционирование сравнительных конструкций в различных типах придаточных предложений (на материале немецкого языка). *Вестник Томского государственного педагогического университета. Научный журнал*. Выпуск 10 (138). 2013. С. 63-66.
39. Кондратьева М.А. Эмотивный потенциал сравнительных конструкций в немецком языке (на материале немецкоязычного публицистического дискурса). *Вестник Костромского государственного университета имени Н.А. Некрасова. Научно-методический журнал*. 2012. Том 18. №3. Май – июнь. С. 63-66.
40. Кострова О. А. Экспрессивный синтаксис современного немецкого языка. М: Изд-во «Флинта», 2004. 239 с.
41. Кубрякова Е.С. Эволюция лингвистических идей во 2-й половине 20 в. (опыт парадиг. анализа). *Язык и наука конца 20 в.* М., 1995. С. 144-238.
42. Лакофф Д., Джонсон, М. Метафоры, которыми мы живем. *Теория метафоры*. М., 1990. С.387- 415.

43. Левченко О. П. Порівняння з компонентом-артефактом у сучасній українській та німецькій художній прозі. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство*. Луцьк, 2015. № 4. С. 60-65.
44. Маковецька-Гудзь Ю. А. Семантико-граматичні моделі художніх порівнянь (на матеріалі української поетичної мови 70–90-х років ХХ століття): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова / Ю.А.Маковецька-Гудзь. К., 2010. 22 с.
45. Марузо Ж. Словарь лингвистических терминов: пер. с фр. / Изд. 2-е, испр. Ж. Марузо. М. : Едиториал УРСС, 2004. 440 с.
46. Медведева С.Ю. Категории выделения публицистических текстов. Проблема типологии текста: сб. научно-аналитических обзоров. М. : ИНИОН, 1984. С. 57-96.
47. Мельчук И. А. Курс общей морфологии. М. Вена : Языки русской культуры, Венский славистический альманах, 1998. Т. 2. 544 с.
48. Меркушева Ю. Эллипсис как характерная особенность английских газетных заголовков. *Идеи. Поиски. Решения*. БГУ, 2010. 107-112.
49. Наер Н.М. Стилистика немецкого языка: учеб.пособие. М. : Высшая школа, 2006. 271 с.
50. Наер Н.М. Структура, семантика и прагматика антономазии (на материале немецкого языка). М. : Прометей, 2011. 140 с.
51. Назарян В. О. Сопоставительный анализ сложноподчиненных предложений сравнения в немецком и английском языках: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Назарян Виолетта Оганджановна. М., 1992. 17 с.
52. Найда А. М. Стійкі народні порівняння як об'єкт фразеології (семантичний і структурний аспекти): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова / А. М. Найда. Дніпропетровськ, 2002. 23 с.
53. Нистратова С.Л. Язык, сознание, коммуникация: сб. статей. М. : МАКС Пресс, 2004. Вып. 28. С. 142-150.

54. Потебня А.А. Из лекций по теории словесности. Басня. Пословица. Поговорка. Изд. 5-е. М. : URSS, КРАСАНД, 2012. 168 с.
55. Потебня А.А. Из записок по теории словесности: Поэзия и проза. Тропы и фигуры. Мышление поэтическое и мифическое. М.: Изд. Харьков : Паровая тип. и литогр. Зильбельберг и сыновья, 1905. 652 с.
56. Провоторов В.И. Очерки по жанровой стилистике текста (на материале немецкого языка). Курск : Изд-во РОСИ, 2001. 140 с.
57. Прокопчук Л. В. Категорія порівняння та її вираження в структурі простого речення: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова / Л. В. Прокопчук. К., 2000. 19 с.
58. Розенталь Д.Э., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов. М. : ООО «Издательство Астрель», 2001. 375 с.
59. Сидякова Н.М. О различных аспектах сравнения. Вологда : Изд-во Вологодск. ун-та. 1970. 20 с.
60. Сімонова В. Ю. Лінгвістичне потрактування поняття «порівняння». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова* : зб. наук. праць. Серія №10. Проблеми граматики і лексикології української мови. –К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. Вип. 6. С. 142-144.
61. Скребнев Ю. М. Основы стилистики английского языка : учеб. пособие; 2-е изд., испр. М. : АСТ, 2003. 221с.
62. Телия В.Н. Номинация. Языкознание. Большой энциклопедический словарь. М. : Большая Российская энциклопедия, 1998. С. 336-337.
63. Телия В.Н. Экспрессивность как проявление субъективного фактора в языке и ее прагматическая ориентация. *Человеческий фактор в языке: языковые механизмы экспрессивности*. М.: Наука, 1991. С. 5-35.
64. Тищенко-Монастирська О. О. Порівняння в тексті фольклору (на матеріалі української, російської, кримськотатарської і татарської мов): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15 – загальне мовознавство. К., 2010. 22 с.

65. Труфанова И.В. О разграничении понятий: речевой акт, речевой жанр, речевая стратегия и тактика. Филологические науки. 2001. №3. С.56-65.
66. Ученова В.В. Гносеологические проблемы публицистики. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1971. 148 с.
67. Хахалова С. А. Метафора в аспектах языка, мышления и культуры. Иркутск : ИГЛУ, 1998. 249с.
68. Чаплина С.С. Textoобразующая функция категории темпоральности в немецком языке: на материале кратких газетных сообщений: автореферат дис. ... кандидата филологических наук: 10.02.04 / Чаплина Светлана Сергеевна. Белгород, 2010. 26 с.
69. Шаля О. І. Категорія порівняння у мові науки: функціональні, когнітивно-дискурсивні та лінгвокультурні параметри (на матеріалі англо-американських статей у галузі електроніки): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 – герм. мови / О. І. Шаля. К., 2011. 22 с.
70. Blokh M.Y. A Course in Theoretical English Grammar. – 3 ed., rev. M. : Vysshaya Shkola, 2000. 381 p.
71. Burger H. Mediensprache. Berlin, 2005. 487 S.
72. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft. Stuttgart : Alfred Kröner Verlag, 1990. 780 S.
73. Die Welt URL: <https://www.welt.de>
74. DUDEN, Bd.4 Die Grammatik, Dudenverlag: Mannheim. 2005. 1343 S.
75. Faulseit D., Kühn G. Stilistische Mittel und Möglichkeiten der deutschen Sprache. Leipzig, 1975. 286.
76. Jungova Z. Textsorten in der Presse und Publizistik und ihre stilistische Realisierung. URL: http://is.muni.cz/th/46385/ff_m/final.pdf
77. Lüger H-H. Pressesprache. Heinz-Helmut Lüger. 2., neu bearbeitete Aufl. Tübingen: Niemeyer 1995, 169 S.